

2e Turap 2023

1.3 Bestaanszekerheid, arbeidsparticipatie en inburgering

In 2023 is de huisvestingstaakstelling statushouders meer dan verdubbeld ten opzichte van vorig jaar. Dit zorgt niet alleen voor een toename van het gebruik van sociale voorzieningen, zoals de inburgeringsvoorzieningen, (bijzondere) bijstand en minimaregelingen, maar het zorgt ook voor een verhoogde druk op de organisaties die belast zijn met de uitvoering van deze voorzieningen, zoals Duo+ en andere ketenpartners. Vanuit het Rijk worden slechts beperkt middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om de verhoogde taakstelling op te vangen. Het budget voor inburgeringsvoorzieningen is direct gekoppeld aan het aantal statushouders dat een gemeente huisvest en beweegt dus mee met de taakstelling. Voor het uitvoeringsbudget inburgering en de andere voorzieningen in het sociaal domein (re-integratie, minimaregelingen, bijzondere bijstand, maar ook Wmo en jeugd) is dit echter niet het geval. Vooralsnog worden door het Rijk geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om de verhoogde lasten op deze onderdelen op te vangen. Uitzondering hierop vormt het BUIG budget, dat als gevolg van de verhoogde taakstelling wel naar boven is bijgesteld in 2023.

Ook blijven in Uithoorn de signalen toenemen dat de bestaanszekerheid van veel inwoners onder druk staat. Zo stijgt het aantal signalen van betalingsachterstanden op vaste lasten en is er sprake van een toenemend gebruik van voedselpakketten van de voedselbanken. In 2023 hebben we inwoners extra ondersteuning geboden door het opzetten van een lokaal noodfonds energiekosten, uitbetaling van € 500 extra energietoeslag vooruitlopend op de energietoeslag 2023 en extra communicatie over aanbod en advies bij geldzorgen. Hoewel de afgelopen jaren de kosten voor minimaregelingen redelijk stabiel bleven, vertaalt deze ontwikkeling zich inmiddels in een stijgend beroep op onze minimaregelingen.

1.3.1 Gebundelde uitkering en terugvorderingen € 590.000 voordeel (eenjarig)

Voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen ontvangen gemeenten vanuit het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG). Het kabinet heeft op 1 januari 2023 het wettelijk minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen met 10 procent verhoogd. Mede als gevolg daarvan stijgt ook de vergoeding van de BUIG (ad. € 642.000). Daartegenover staat een nadeel door een lager bedrag aan terugvorderingen (ad. € 52.000).

1.3.2 Uitgaven Bijstand en loonkostensubsidie 2023 € 333.000 nadeel (eenjarig)

Het aantal bijstandsuitkeringen blijft dit jaar stabiel. We zien een hoge uitstroom. Daarentegen is ook de instroom verhoogd. Dit is een gevolg van de verhoogde taakstelling voor de opvang van statushouders. Het komende half jaar is de taakstelling voor het aantal te huisvesten statushouders verhoogd naar 40. Hoeveel uitkeringen dit zijn hangt af van de grootte van het huishouden. Dit aantal is hoog ten opzichte van het totale uitkeringsbestand en zal zorgen voor meer uitkeringen. Ook de uitgaven voor loonkostensubsidie zijn dit jaar gestegen. De kosten zullen naar verwachting blijven stijgen. Dit komt omdat door de maatregelen vanuit het Breed Offensief meer aandacht uitgaat naar de doelgroep banenafpraak en de inzet van loonkostensubsidie.

1.3.3 Actualisatie begroting AM Match € 33.300 voordeel (eenjarig)

Uit de programmaverantwoording van 2022 blijkt dat AM match een aanzienlijk positief resultaat heeft behaald ten opzichte van de begroting. Het bestuur en de gemeenteraad zijn eerder akkoord gegaan om een deel te reserveren voor investeringen op het gebied van personeel en duurzaamheid. Het resterende bedrag van € 61.863 zal terugvloeien naar de gemeentelijke begroting. Voor 2023 is een negatief verschil ontstaan van € 28.519 binnen de

begroting van de Wsw bijdrage. In de raadsvergadering van juni is besloten om dit verschil op te vangen met het eerder genoemde positieve resultaat.

1.3.4 Ontwikkelingen bijzondere bijstand € 125.000 nadeel (2023), € 141.000 nadeel (2024 e.v.)

De uitgaven voor de bijzondere bijstand nemen toe. Deze stijging houdt enerzijds verband met de verhoogde taakstelling voor statushouders, die hogere kosten met zich meebrengt voor een overbruggingsuitkering, inrichtingskosten bij vestiging en vervoer (naar de taallessen). Deze hogere taakstelling is ook voor de komende jaren voorzien. Anderzijds is de hoogte van veel verstrekkingen gekoppeld aan huidige prijsniveaus en de bijstandsnorm (bv overbruggingsuitkering). Doordat beiden sterk gestegen zijn in 2023 zien we ook de kosten per verstrekking toenemen. Van het tekort van € 125.000 heeft € 36.818 betrekking op indexering. Echter, er resteert geen stelpost indexering 2023 meer, waardoor de kosten ten laste van het begrotingsresultaat komen.

De hogere kosten voor bijzondere bijstand zetten naar verwachting de komende jaren door. Uitgaande van een indexeringspercentage conform het CPI van 3,9% wordt daardoor voor 2024 een indexeringsbedrag aangevraagd van € 15.795. Dit bedrag, evenals de structurele effecten van de indexering in 2023, komt ten laste van de stelpost indexering 2024.

1.3.5 Ontwikkelingen minimaregelingen € 100.000 nadeel (eenjarig)

In 2023 krijgen we steeds meer signalen dat de bestaanszekerheid onder druk staat. Dit vertaalt zich naar een feitelijke stijging van het beroep op onze minimaregelingen. We hebben met de energietoeslag een nieuwe groep weten te bereiken, wat ook effect heeft op de andere regelingen. In 2023 hebben we veel nieuwe huishoudens bereikt die voor het eerst een toekenning hebben gekregen voor een of meerdere minimaregelingen. Het betreft 64 toekenningen, wat gelijk staat aan bijna 30% van het totaal aantal toekenningen. Daarnaast is het tekort ook te verklaren door de verruiming van de minimaregelingen die in de aangepaste verordening per 1 januari jl. gelden, zoals: gelijktrekken bedrag voor ouderen, leeftijd van het kindpakket (0-18 i.p.v. 4-18 jaar), bedrag voor voortgezet onderwijs gewijzigd naar leeftijd (vanaf 12 jaar i.p.v. tegemoetkoming schoolgaand kind voortgezet onderwijs) en het loslaten van de vermogensgrens.

Op het verwachte tekort van € 100.000 heeft € 11.327 te maken met indexering van de regelingen. Dit is conform een indexeringspercentage van 3,73% zoals afgesproken bij de vaststelling van de onderliggende verordeningen in december 2022. Echter, er resteert geen stelpost voor indexering meer in 2023, waardoor de kosten ten laste van het begrotingsresultaat komen.

1.3.6 Energietoeslag 2023 PM (eenjarig)

Het Rijk wil ook in 2023 via gemeenten energietoeslag beschikbaar stellen voor inwoners met een laag inkomen. Op het moment van schrijven is het wetsvoorstel Energietoeslag 2023 aangeboden aan de Tweede Kamer. De inwerkingtreding is voorzien in het najaar van 2023. Vooruitlopend op het wetsvoorstel is in de decembercirculaire 2022 € 550.000 beschikbaar gesteld om € 500 extra energietoeslag uit te betalen aan de doelgroep energietoeslag 2022. Op 30 maart heeft uw raad besloten van deze mogelijkheid gebruik te maken. De uitkering hiervan is afgerond. Voor de uitvoering en uitkering van de energietoeslag 2023 is op het moment van schrijven nog niet bekend hoeveel middelen de gemeente Uithoorn ontvangt. U wordt hier te zijner tijd over geïnformeerd.